

Πανεπιστήμιο και τοπική κοινωνία

Τα ΑΕΙ πρέπει να απεγκλωβιστούν από τη βιομηχανική παραγωγή πτυχίων

Οι ορεινές και ντισωτικές απομονωμένες κοινωνίες της χώρας απειλούνται από οικονομικό μαρασμό, που έχει ως αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη μετανάστευση προς τα αστικά κέντρα και τη δημιουργία των μελλοντικών παγκοσμιοποιημένων «mega-cities». Την ίδια στιγμή, η αβεβαιότητα για το μέλλον και το δύσκολο παρόν συμβάλλουν στη διάλυση του κοινωνικού ιστού και στη διαμόρφωση μιας χαμηλού επιπέδου αυτοεκτίμησης από πλευράς των κατοίκων, με αποτέλεσμα την ψευδεπίγραφη δυτικοποίηση του λαϊκού πολιτισμού αλλά, συχνά, και την ιδιαίτερα έντονη οξύνση της παραβατικότητας.

Του Γιάννη Παλλάκαρη

ποία εδρεύουν και λειτουργούν στις περιφέρειες της χώρας, απροετοίμαστα και οχυρωμένα καθώς είναι στον ελεφαντινό πύργο τους, είναι αδύνατο να μην αντανακλούν αυτή τη βαθιά κοινωνική κρίση, αναλογόμενα σχεδόν αποκλειστικά στη βιομηχανική παραγωγή πτυχίων χωρίς επαγγελματικό, αλλά διυστυχώς και χωρίς ηθικό κοινωνικό αντίκρουσμα. Ωστόσο, δεν μπορούν να μένουν απλοί παρατηρητές σε αυτή τη μετάλλαξη του κοινωνικού γίνεσθαι. Πρέπει να είναι έτοιμα να προ-ιδούν τους κινδύνους που εγκυμονεί το πολιτισμικό χωνευτήρι των υπό διαμόρφωση μεγαλουπόλεων.

Με πρωτοβουλία μιας ομάδας προβληματισμένων καθηγητών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου Κρήτης, διανοομένου αλλά και εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας, δημιουργήθηκε ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός Πανεπιστήμιο των Ορέων. Διαχωρίζοντας τη θέση του από ελιτίστικες και τοπικιστικές αντιλήψεις περί πολιτισμού, γεννήθηκε από τις ίδιες τις ανάγκες των ορεινών περιοχών της Κρήτης αλλά και της υπόλοιπης Ελλάδας. Πρόκειται για ανάγκες που πηγάζουν από προβλήματα κοινωνικά, όπως η δεδομένη απομόνωση της περιφέρειας, η εξασθένιση της ζωντανής και άδυναμιας μιας φθίνουσας τοπικής κουλτούρας να

αντεπεξέλθει με οξυδέρκεια στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης. Είναι προβλήματα που έχουν τις ρίζες τους στον οικονομικό μαρασμό που προανέφερα και στην εγκατάλειψη της ατομιοποιημένης περιφέρειας από τους νέους ελληνοενοβάρη και φιλόδοξων επαγγελματιών ευκαιριών και κινήτρων, τα οποία συμπληρώνονται από τις ελλειμματικές υποδομές και τη χαμηλή ποιότητα παροχών υπηρεσιών υγείας.

Κρατώντας απόσταση από στείρους διδακτισμούς και παλαιολιθικές προσεγγίσεις της γνώσης, το Πανεπιστήμιο των Ορέων έχει αποφασίσει να θέσει την τεχνονομία που διαθέτουν τα ιδρύματά της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως προς όλες τις σφαίρες της ανθρώπινης γνώσης στην υπηρεσία των τοπικών κοινωνιών, αναζητώντας όχι μόνο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των νέων ιδιαίτερα ανθρώπων, αλλά και λύσεις για τη βιωσιμότητα της κουλτούρας και των οικονομικών τους.

ΜΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

για την κοινωνία η βιωσιμότητα της περιφέρειας μοιάζει εφικτή

– τον συγκερασμό δηλαδή της επιστημονικής με τη βιομηχανική γνώση –, την αλληλοδιδασκαλία, την ανάδειξη παραδοσιακών επαγγελματιών και ασχολιών, την υποστήριξη παραδοσιακών παραγωγικών μεθόδων και τρόπων καλλιέργειας της γης με γνώμονα την αειφορία, αλληλεγγύη και αλληλεγγύη, την υποστήριξη καινοτομικών πρωτοβουλιών στον χώρο της υγείας, με στόχο τη σφαιρική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού.

Η ανταπόκριση του κόσμου, των κατοίκων δηλαδή των ορεινών και ντισωτικών περιοχών που έχει επισκεφθεί και συμπιλιάρει στους τόπους δράσης του το Πανεπιστήμιο των Ορέων, έχει υπάρξει μέχρι τώρα θερμή και άκρωτος υποστηρικτική. Με τον ίδιο ζήλο και την ίδια αφοσίωση τάσσουν εαυτούς υπέρ της υλοποίησης των σκοπών του και οι επιστήμονες οι οποίοι συμμετέχουν στις διάφορες δραστηριότητές του, καλούμενοι να υποστηρίξουν από το υστέρημα του χρόνου τους τους στόχους αυτού του διαδοσμένου εκτός έδρας και όχι διδάσκοντος εκ καθέδρας Πανεπιστημίου.

Όντας μια πρωτοβουλία με ήδη δυναμική παρουσία στους ορεινούς όγκους της Κρήτης αλλά και τα απομακρυσμένα νησιά του Αιγαίου, και ακόμη μια πρωτοβουλία που δοκιμάζει και δοκιμάζεται διαρκώς στις πιο απαιτητικές επιστημικές περιόδους, αυτές της προφορικής γνώσης και κουλτούρας, της ζωντανής λαϊκής παράδοσης και των παλαιών παραγωγικών μεθόδων, το Πανεπιστήμιο των Ορέων αλλά και κάθε άλλη ανάλογη δραστηριότητα των ΑΕΙ της χώρας επιζητούν την υποστήριξη του υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, καθώς και άλλων υπουργείων και αρμόδιων φορέων, προκειμένου να θέσουν τη βάση για μία ακόμα πιο ουσιαστική παρέμβαση στις απομονωμένες ορεινές και ντισωτικές περιοχές μας. Με Πανεπιστήμια για την κοινωνία αντί για Πανεπιστήμια για την οικονομία, όπως θα θέλει η Λισαβόνα, η βιωσιμότητα της θνησιγενούς περιφέρειας μοιάζει να είναι εφικτή.

Ο Γιάννης Παλλάκαρης είναι πρόεδρος του Πανεπιστημίου Κρήτης